

PK-toimialabarometri: liike-elämän palvelut
Syksy 2016

Suunnittelu ja konsultointiala

Kotisivut:

<http://skolry.fi/>

Twitter:

<https://twitter.com/SKOLry>

LinkedIn:

<https://www.linkedin.com/company/finnish-association-of-consulting-firms>

PK-BAROMETRISTA

Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj sekä työ- ja elinkeinoministeriö tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa.

Suunnittelu- ja konsultointialalla sekä insinööripalvelut ja niihin liittyvä tekninen konsultointi ovat barometrissa erilliset kategoriat. Painottomat taustatietojakaumat edellä mainituilla aloilla ovat suunnittelu- ja konsultointialalla 33 ja insinööripalveluissa 347.

Huom.: kaikki suunnittelu- ja konsultointialan vastaajat ovat SKOL ry:n jäseniä.

Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaumaa. Painotettua otoskokoa käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria. (Pk-toimialabarometri, syksy 2016.)

Tiedot pohjautuvat kokonaisuudessaan TEM:n kyselyyn. SKOL kiittää tiedon keränneitä osapuolia materiaalista.

Lisätietoja täältä: www.temtoimialapalvelu.fi.

MIELENKIINTOISET HUOMIOT

1. SKOLin pk-jäsenyritysten työntekijämäärät ovat kasvussa. Lähes 60 % vastaajista arvioi työntekijämäärän olevan suurempi vuoden kuluttua kuin tällä hetkellä. Saldoluku on +48.
2. Suunnittelu- ja konsultointialan suhdannenäkymä on hyvä. 44 % vastanneista SKOLin pk-jäsenyrityksistä arvioi tilanteen kehittyvän suotuisasti.
 - Liikevaihto kasvaa 54 % vastanneista yrityksistä.
 - Tilausten määrä on suurempi 48 % yrityksistä.
3. SKOLin pk-jäsenyritykset pitävät huolta työntekijöidensä osaamisen kehittymisestä. Yli 90 % vastanneista kertoo kouluttaneensa työntekijöitään viimeisen 12 kuukauden aikana. Vastaava luku kaikissa liike-elämän palveluissa on 59 % ja insinööripalveluissa 48 %.
4. SKOLin pk-jäsenyritykset työllistävät yhä enemmän. Vastanneista yrityksistä 85 % kertoo palkanneen uutta henkilöstöä viimeisen 12 kuukauden aikana. Vastaava luku kaikissa liike-elämän palveluissa on 36 % ja insinööripalveluissa 34 %.
5. Suurimmalla osalla (68 %) vastanneista pk-jäsenyrityksistä ei ole vientiä ulkomaille. Ne yritykset, joilla on toimintaa ulkomailta, kertovat tärkeimmäksi markkina-alueekseen EU-maat (78 %).
6. Suurin osa (81 %) SKOLin pk-jäsenyrityksistä ei ole käyttänyt kansainvälistymiseen liittyviä julkisia palveluista viimeisen vuoden aikana. Eniten kiinnostusta (11 %) on ollut Finpron tarjoamia kansainvälistymispalveluista kohtaan.
7. Vastanneiden SKOLin pk-jäsenyrityksien suurimmat kehitystarpeet ovat 1. markkinoinnissa ja myynnissä (57 %), 2. henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa (46 %) ja 3. yhteistyössä, verkostoitumisessa ja alihankinnassa (35 %) sekä johtamisessa (35 %).
8. Selvästi suurimpana kehittymisen esteenä mainitaan resurssitekijät (43 %), joka käytännössä tarkoittaa ammattitaitoisen työvoiman saatavuutta.
9. Vastanneista SKOLin pk-jäsenyrityksistä peräti 68 % kertoo suunnittelevansa omistajanvaihdosta seuraavan kymmenen vuoden aikana. Kaikissa liike-elämän palveluissa vastaavia suunnitelmia on 42 % vastanneista ja insinööripalveluissa 43 %.

SISÄLLYS

1. Taustatiedot vastanneista yrityksistä	5
2. Yritykset ja työllisyys	7
3. Suhdannenäkymät	8
4. Kasvuhakuisuus ja uusiutuminen	10
5. Kansainvälistyminen	12
6. Kehittämistarpeet	15
7. Kehittämisen esteet	16
8. Digitaalisuus liiketoiminnassa	18
9. Omistajuus	19

1. TAUSTATIEDOT VASTANNEISTA YRITYKSISTÄ

Otantalähteenä on käytetty Tilastokeskuksen toimialaluokitusta TOL 2008, Taloustutkimuksen väliaikaista markkinointirekisteriä sekä Suomen Yrittäjien jäsenrekisteriä, joista otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla.

Pk-barometrin liike-elämän palvelut koostuvat seuraavista kategorioista:

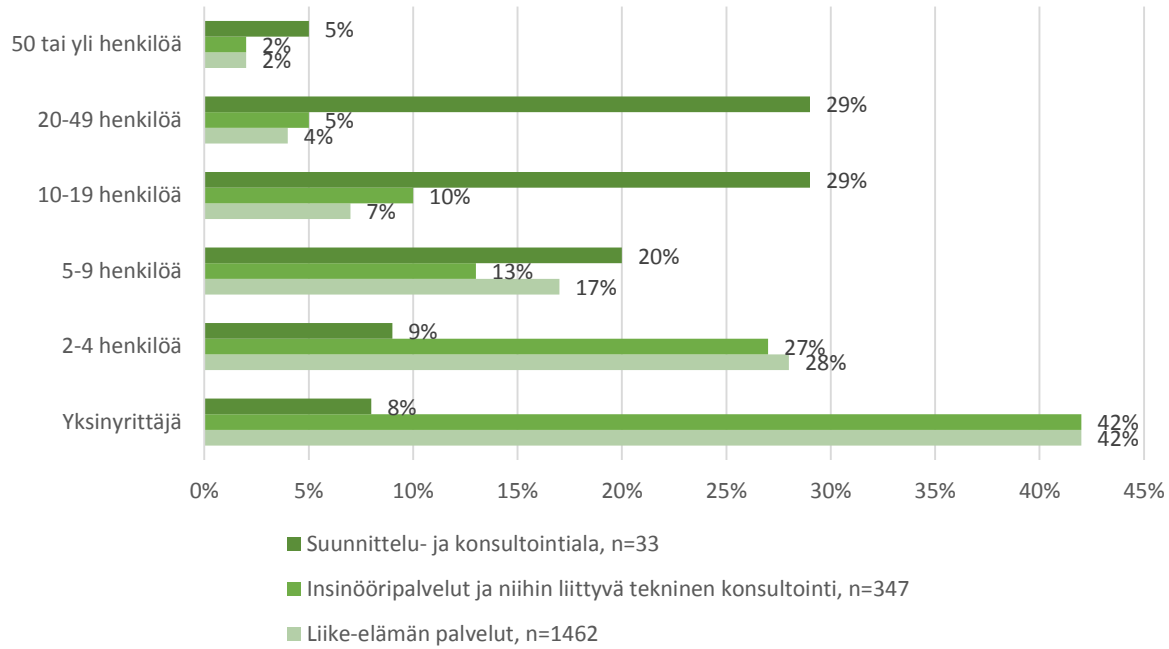
- 711 Arkkitehti, insinööri
- 712 Tekninen testaus
- 6201 Ohjelmistojen suunnittelu ja valmistus
- 6202 Atk-laitteisto ja ohjelmistokonsultointi
- 691 Lakiasianpalvelut
- 70 Pääkonttorien toiminta; liikkeenjohdon konsultointi
- 7112 Insinööripalvelut ja niihin liittyvä tekninen konsultointi, luokkaan kuuluu:
 - Insinöörیتیeteiden palvelut (kuten fysiikan lakien ja insinöörیتیeteiden periaatteiden soveltaminen koneiden, materiaalien, instrumenttien, rakenteiden, prosessien ja systeemien suunnitteluun) sekä konsultointipalvelut
 - Ilmastointi-, jäähdytys- ja saniteettiprojektien sekä ympäristöpäästöihin, akustiikkaan yms. liittyvien hankkeiden yksityiskohtainen tekninen suunnittelu
 - Geofysikaaliset, geologiset ja seismiset mittaukset
 - Maanmittaus- ja kartoituspalvelut
 - Ympäristön suojeluun ja ympäristövaikutusten yms. arviointiin liittyvä tekninen suunnittelu
- 78 Työllistämistoiminta
- SKOL Suunnittelu- ja konsultointiala

Tässä katsauksessa keskitytään kolmeen kategoriaan eli siihen, miten koko liike-elämän palvelu -kategoria on kehittynyt suhteessa luokkiin ”SKOL Suunnittelu- ja konsultointiala” ja ”7112 Insinööripalvelut ja niihin liittyvä tekninen konsultointi”. Suunnittelu- ja konsultointiala -kategorian vastaajat ovat SKOLin jäsenyrityksiä.

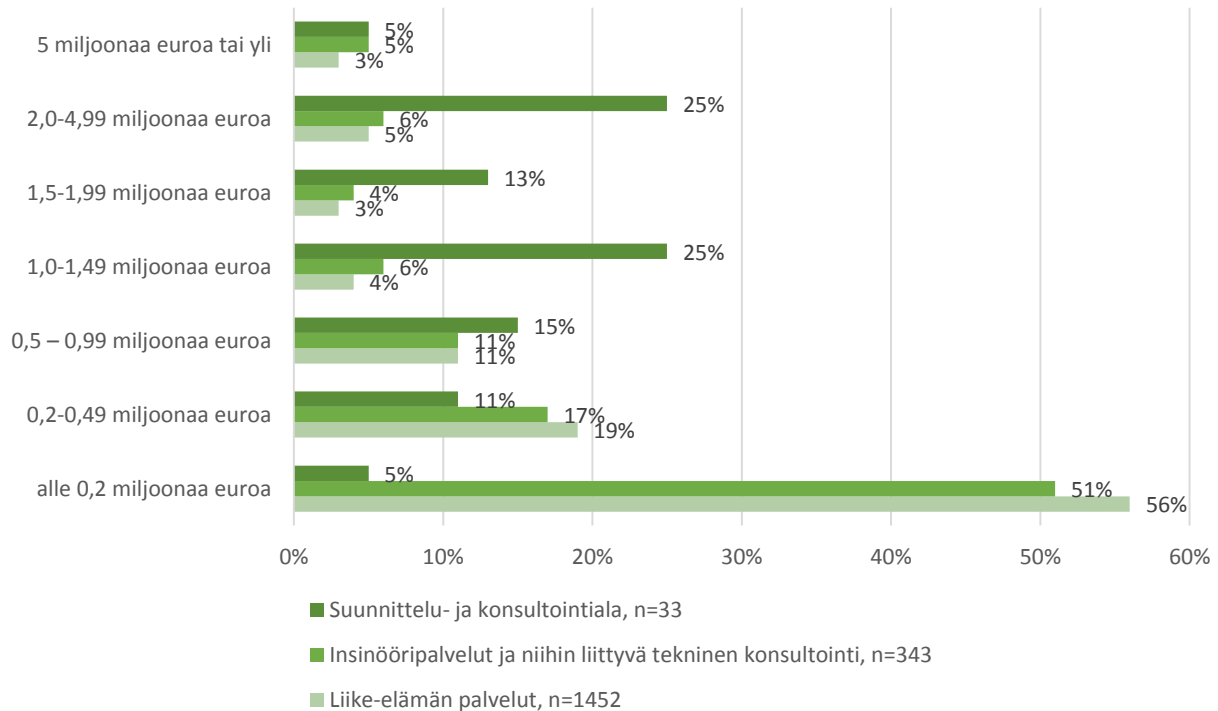
Suunnittelu- ja konsultointialan vastanneista suurin osa eli 95 % on alle 50 työntekijän yrityksiä. Lähes 60 % vastanneista yrityksistä työllistää 10-49 henkilöä.

Liikevaihdoltaan yli viiden miljoonan euron yrityksiä on 5 % eli loput 95 % pyörittää liiketoimintaa alle viiden miljoonan euron liikevaihdolla. Suurin osa (63 %) vastanneiden yritysten liikevaihdoista vaihtelee yhden ja 4,99 miljoonan välillä.

Kuva 1. Yritysten palveluksessa olevien työntekijöiden määrä.

Kuva 2. Yritysten liikevaihto.

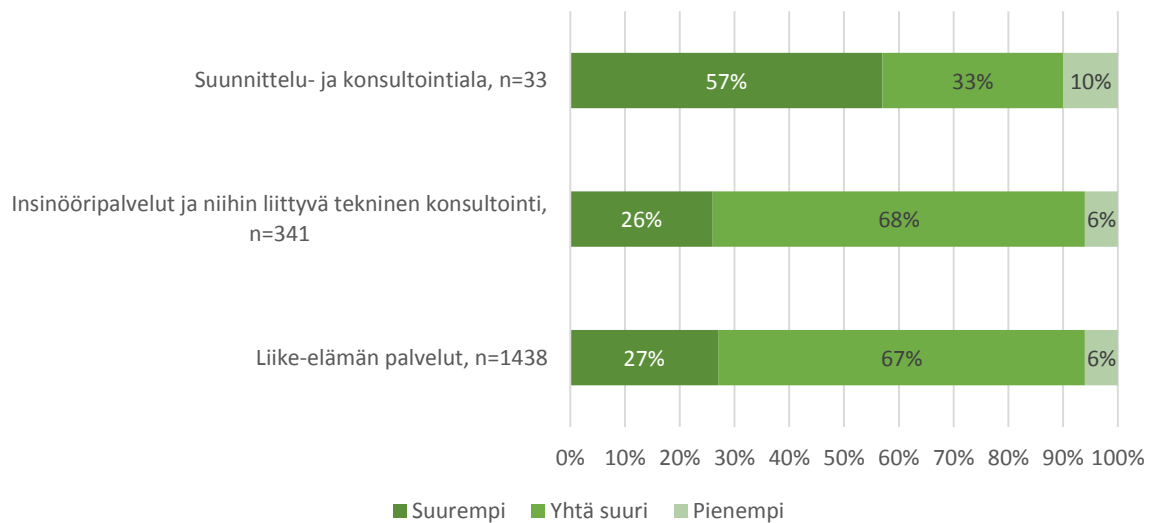

2. YRITYKSET JA TYÖLLISYYS

Liike-elämän palveluissa suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta ovat saldoluvin perusteella koko maan ja palvelualojen pk-yritysten näkymiä positiivisemmat ja vastaavat kuin teollisuudessa. 27 % toimialan vastaajista arvioi henkilökunnan määrän kasvavan seuraavan vuoden kuluttua ja henkilökunnan määrän pienenemistä ennakoii 6 %. Saldoluvioksi muodostuu +21. Näkymät toimialalla ovat saldoluvin perusteella aavistuksen positiivisemmat kuin vuoden 2016 keväällä, jolloin saldoluku oli +19. (Pk-toimialabarometri, syksy 2016.)

Suunnittelu- ja konsultointialalla lukemat ovat koko toimialaa positiivisimmat. 57 % vastaajista arvioi henkilömäärän olevan suurempi seuraavan vuoden kuluttua. Saldoluku on +48. Esimerkiksi insinööripalveluissa vastaavat luvut ovat 26 % ja +20.

Kuva 3. Suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua, %

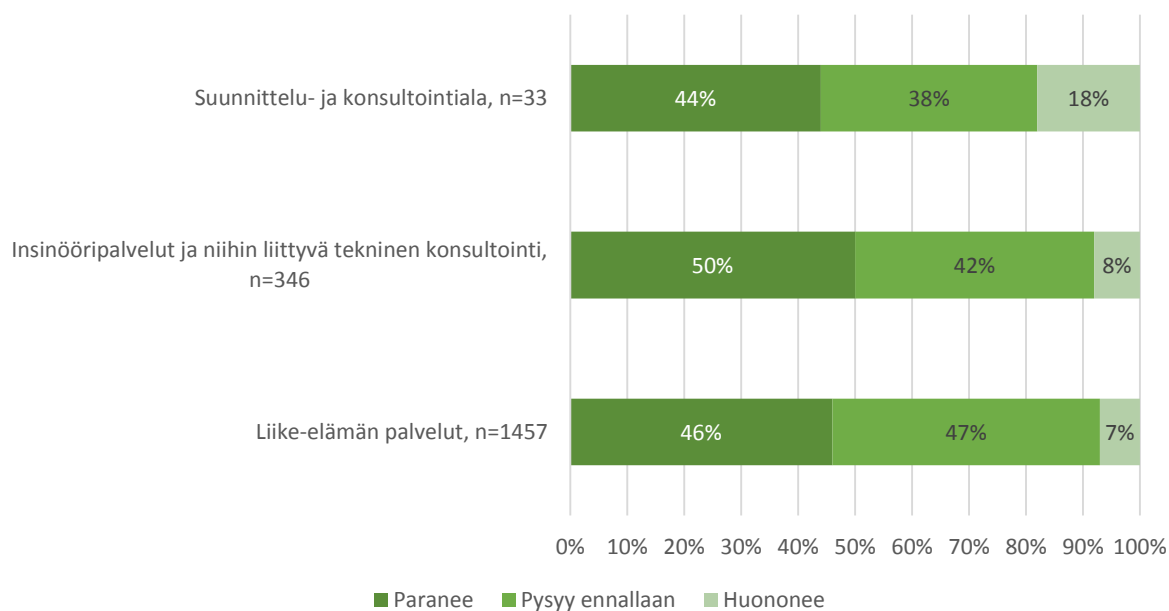

3. SUHDANNENÄKYMÄT

Liike-elämän palvelutoimialan pk-yritysten vastaajat arvioivat lähiajan yleiset suhdannenäkymät paremmiksi kuin koko maassa ja teollisuudessa sekä palvelutoimialalla. Toimialalla suhdannenäkymät ovat myös kevään arviota positiivisemmat saldoluvin ollessa nyt +40, kun se keväällä 2016 oli +26. (Pk-toimialabarometri, syksy 2016.)

Suunnittelu- ja konsultointialan vastaajien joukossa 44 % arvioi suhdannenäkymän paranevan ja 38 % arvioi tilanteen pysyvän ennallaan. Insinööripalveluissa 50 % vastaajista arvioi tilanteen paranevan ja 42 % pysyvän ennallaan. Saldoluku oli ensin mainitussa vastaajakategoriassa +27 ja jälkimmäisessä +43.

Kuva 4. Yleiset suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana, %.

Taulukko 2. Odotukset eri osa-alueiden kehityksestä seuraavan vuoden kuluttua				
	Suurempi, %	Yhtä suuri, %	Pienempi, %	Saldoluku
Liikevaihto				
Liike-elämän palvelut	55	33	12	42
Insinööripalvelut ja niihin liittyvä tekninen konsultointi	51	36	13	38
Suunnittelu- ja konsultointiala	54	28	18	37
Investointien arvo				
Liike-elämän palvelut	21	66	13	8
Insinööripalvelut ja niihin liittyvä tekninen konsultointi	21	53	26	-5
Suunnittelu- ja konsultointiala	26	70	4	22
Panostukset kansainvälistymiseen				
Liike-elämän palvelut	21	70	9	11
Insinööripalvelut ja niihin liittyvä tekninen konsultointi	23	66	11	12
Suunnittelu- ja konsultointiala	27	67	6	22
Viennin arvo				
Liike-elämän palvelut	20	72	9	11
Insinööripalvelut ja niihin liittyvä tekninen konsultointi	21	67	12	9
Suunnittelu- ja konsultointiala	25	31	63	6
Palkkakustannukset henkilöä kohden				
Liike-elämän palvelut	36	58	6	30
Insinööripalvelut ja niihin liittyvä tekninen konsultointi	34	58	8	26
Suunnittelu- ja konsultointiala	51	43	6	45
Lopputuotteiden tai palveluiden hinnat				
Liike-elämän palvelut	37	59	4	33
Insinööripalvelut ja niihin liittyvä tekninen konsultointi	38	56	6	33
Suunnittelu- ja konsultointiala	51	46	2	49
Kannattavuus				
Liike-elämän palvelut	44	45	12	32
Insinööripalvelut ja niihin liittyvä tekninen konsultointi	42	46	12	30
Suunnittelu- ja konsultointiala	35	49	16	20
Vakavaraisuus				
Liike-elämän palvelut	43	50	7	36
Insinööripalvelut ja niihin liittyvä tekninen konsultointi	42	51	7	34
Suunnittelu- ja konsultointiala	37	53	10	27
Tilausten määrä				
Liike-elämän palvelut	52	37	11	41
Insinööripalvelut ja niihin liittyvä tekninen konsultointi	49	38	13	36
Suunnittelu- ja konsultointiala	48	34	19	29

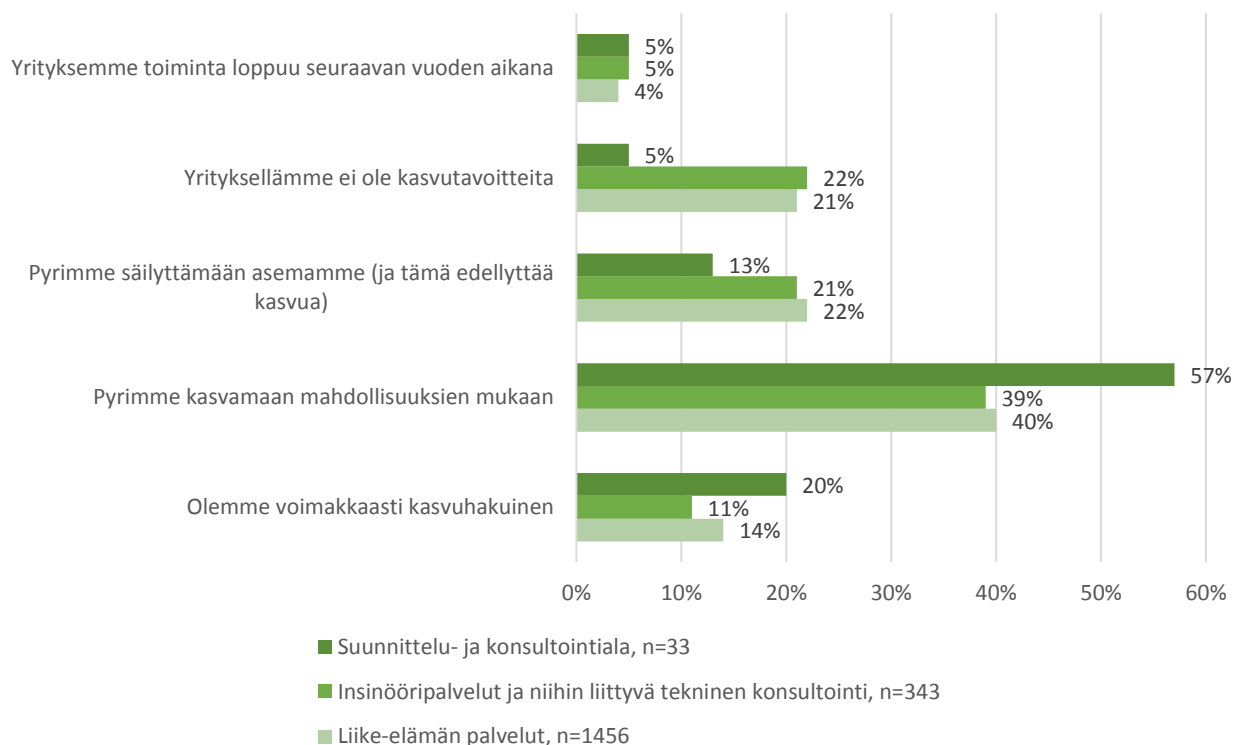
4. KASVUHAKUISUUS JA UUSIUTUMINEN

Liike-elämän palveluja edustavissa pk-yrityksissä on voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä lähes saman verran kuin teollisuusyrityksissä ja hieman enemmän kuin koko maassa ja palvelualalla.

Mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä on alalla lähes vastaava määrä kuin vertailuryhmissä. Asemansa säilyttämään pyrkiviä pk-yrityksiä on alalla sen sijaan muita ryhmiä vähemmän. Liike-elämän palveluyritysten yritysten vastaajista 4 % prosenttia arvioi yrityksensä toiminnan loppuvan seuraavan vuoden aikana, kun keväällä näin arvioi 3 %. (Pk-toimialabarometri, syksy 2016.)

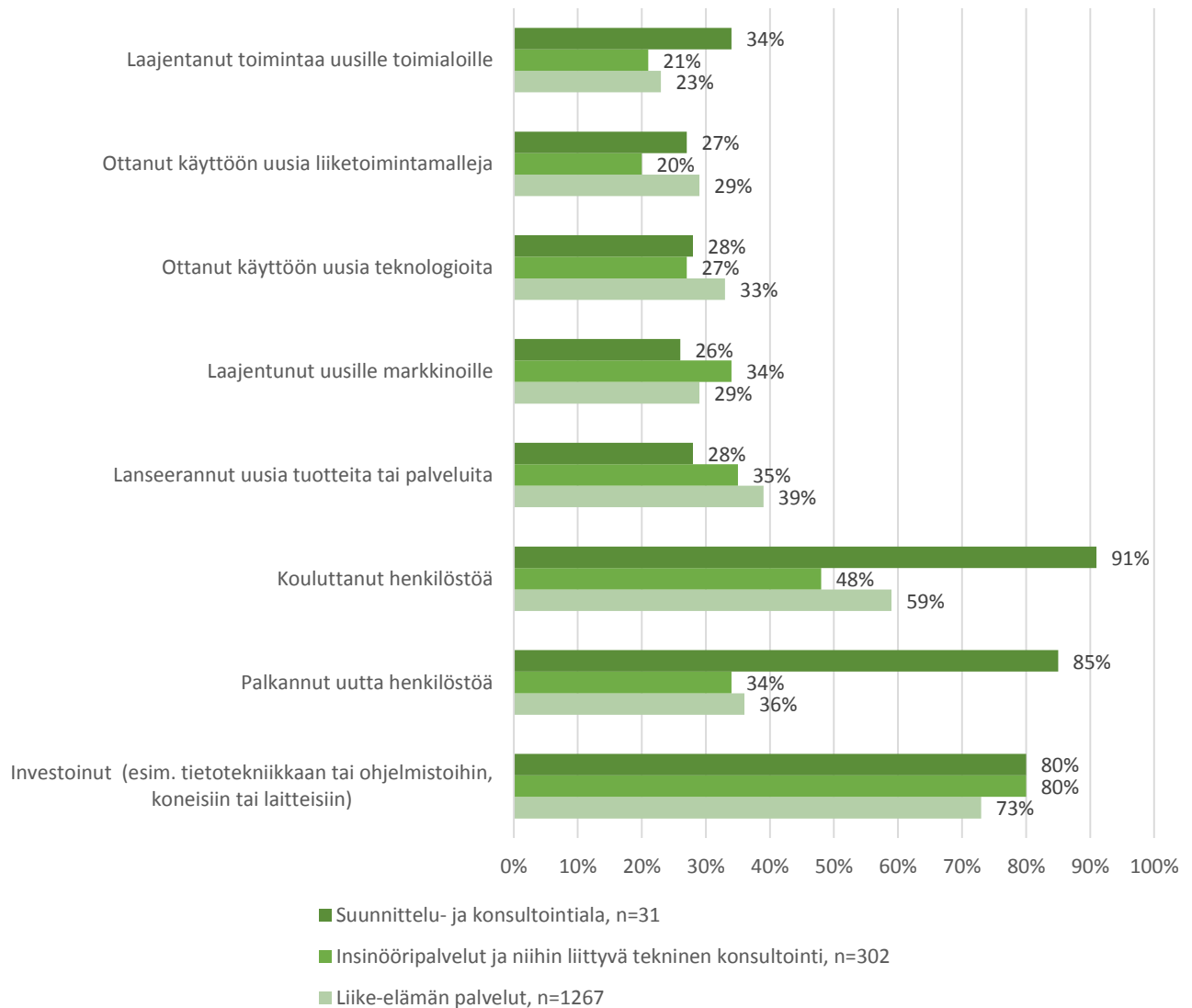
Suurin ero liike-elämän palvelujen kokonaisuuden ja suunnittelu- ja konsultointialan välillä syntyy niiden yritysten joukossa, jotka pyrkivät kasvamaan mahdollisuuksien mukaan. Suunnittelu- ja konsultointiyrityksistä 57 % kertoo kasvavansa mahdollisuuksien mukaan, kun kaikkien liike-elämän palveluiden osalta vastaava luku on 40 % ja insinööripalveluissa 39 %.

Kuva 5. Pk-yritysten kasvuhakuisuus, %.

Suunnittelu- ja konsultointiala erottautuu positiivisesti edukseen myös silloin, kun vastaajilta kysyttiin uusiutumistoimista. Vastanneista SKOLin pk-jäsenyrityksistä 91 % kertoi kouluttaneensa henkilöstä ja 85 % palkanneen uutta henkilöstöä kuluneiden 12 kuukauden aikana. Lukemat ovat merkittävästi suurempia liike-elämän palvelut -kokonaisuuteen verrattuna.

Kuva 6. Pk-yritysten tekemät uusiutumistoimet viimeisten 12 kk:n aikana, %.
Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

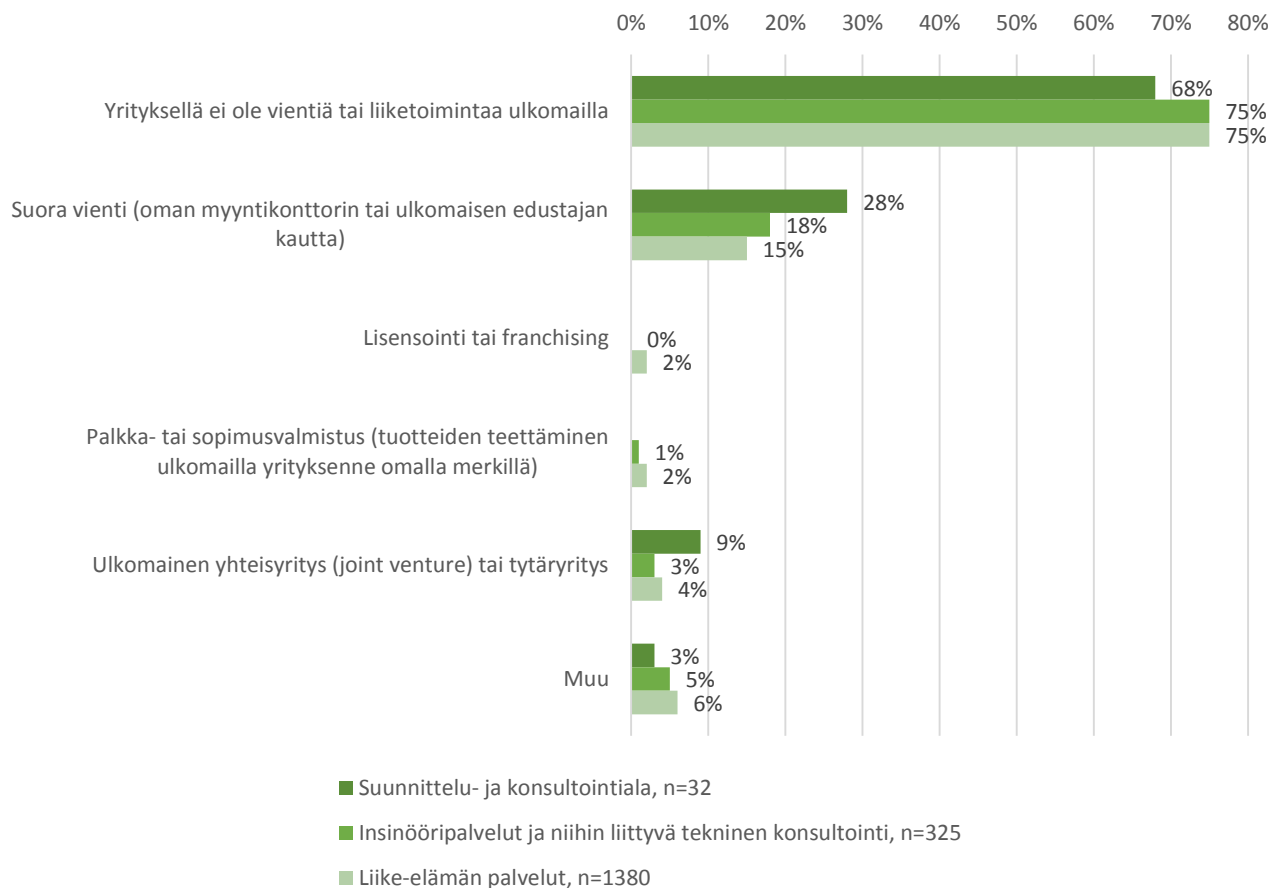

5. KANSAINVÄLISTYMINEN

Joka viidennellä koko maan pk-yrityksistä on vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla. Koko maan pk-yrityksissä suoraa vientiä on näistä kolmella viidestä. Liike-elämän palvelualojen pk-yrityksissä vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla on joka neljännellä. (Pk-toimialabarometri, syksy 2016.)

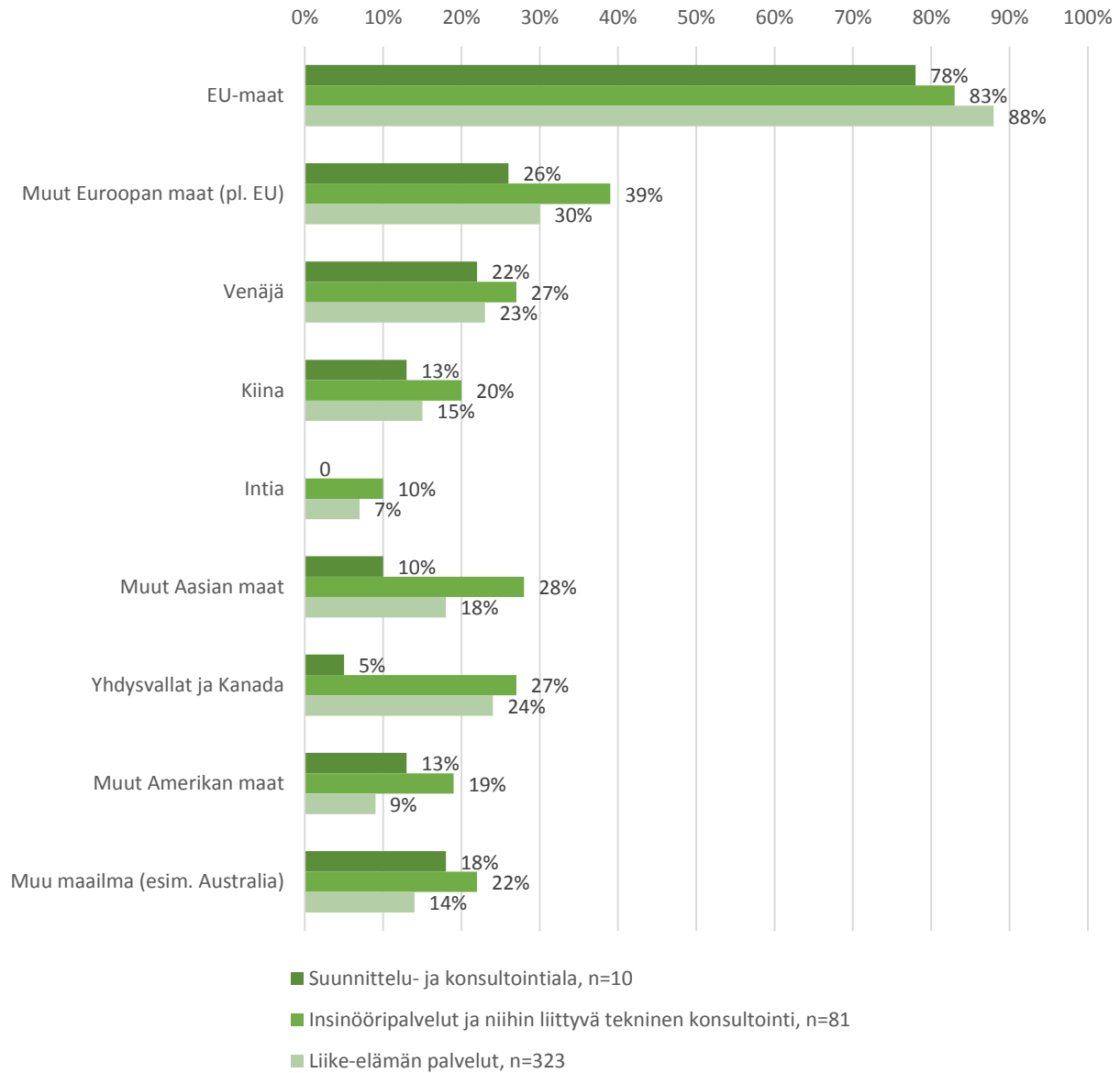
Kyselyyn vastanneista SKOLin pk-jäsenyrityksistä lukema on verrokkiryhmiin verrattuna hieman pienempi. 68 % ilmoittaa ettei heillä ole vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla.

Kuva 7. Yritysten tuotteiden tai palveluiden vientiä, myyntiä, markkinointia tai valmistusta kuvaavat toimet ja asiat.

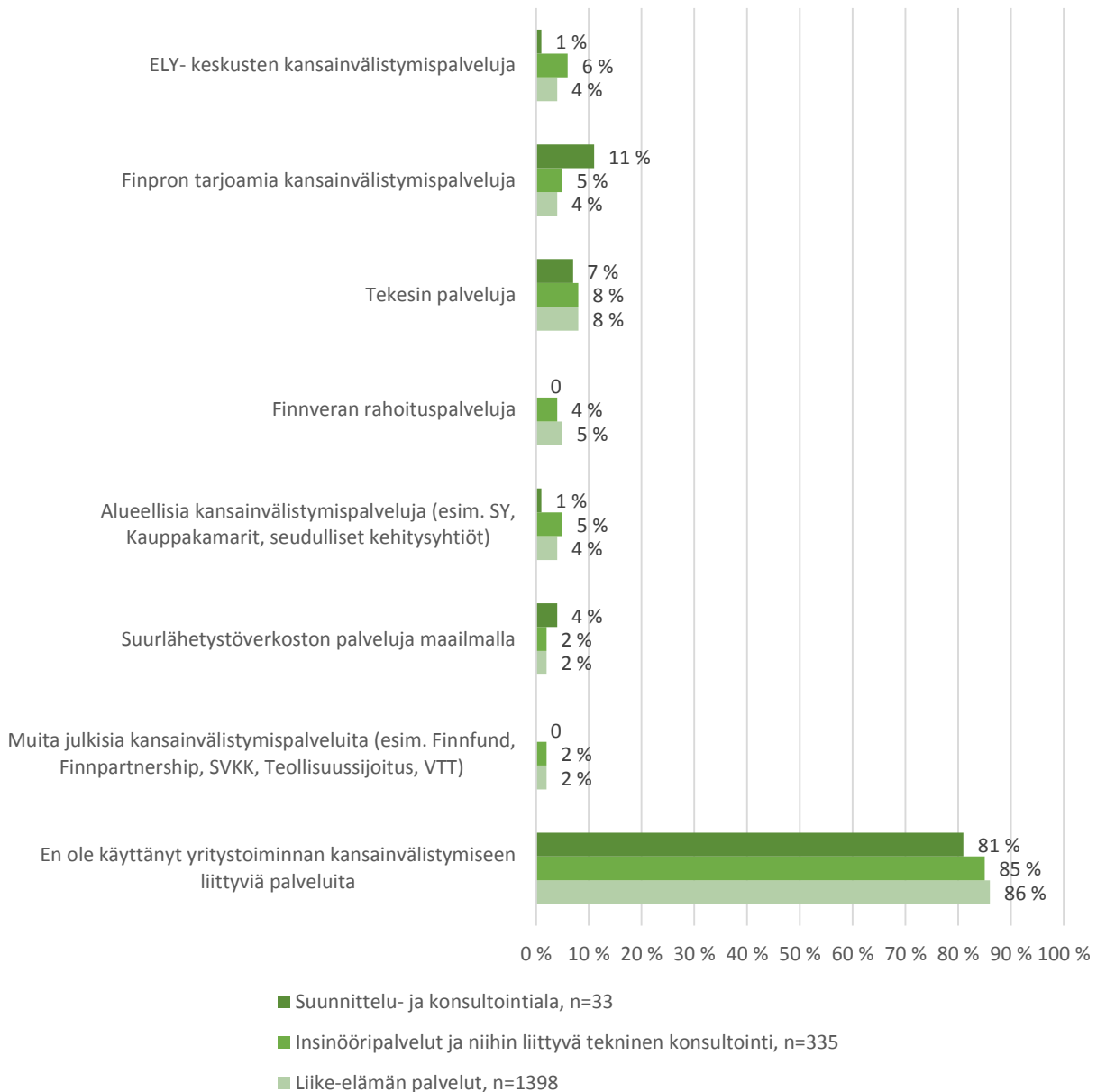
EU-maat ovat pk-yritysten selvästi suurin markkina-alue ulkomailla. Tämä koskee niin koko liike-elämän palvelut kokonaisuutta kuin myös insinööripalveluja sekä suunnittelu- ja konsultointiyrityksiä.

Kuva 8. Yritysten markkina-alueet ulkomailla, % yrityksistä, joilla on toimintaa ulkomailla. Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

Syksyn aikana on käyty vilkasta keskustelua julkisten viennedistämispalveluiden nykytilanteesta. Pk-barometri osoittaa, ettei ainakaan liike-elämän palvelujen osalta yritystoiminnan kansainvälistymiseen liittyvät julkiset palvelut ole kovassa käytössä. SKOLin pk-jäsenyrityksistä 81 % kertoo, etteivät ne ole käyttäneet julkisia kansainvälistymispalveluita. Eniten käyttöä on ollut Finpron tarjoamista kansainvälistymispalveluista, joita on käyttänyt joka kymmenes vastaajayritys.

Kuva 9. Kansainvälistymiseen käytetyt julkiset palvelut viimeisen vuoden aikana, %.

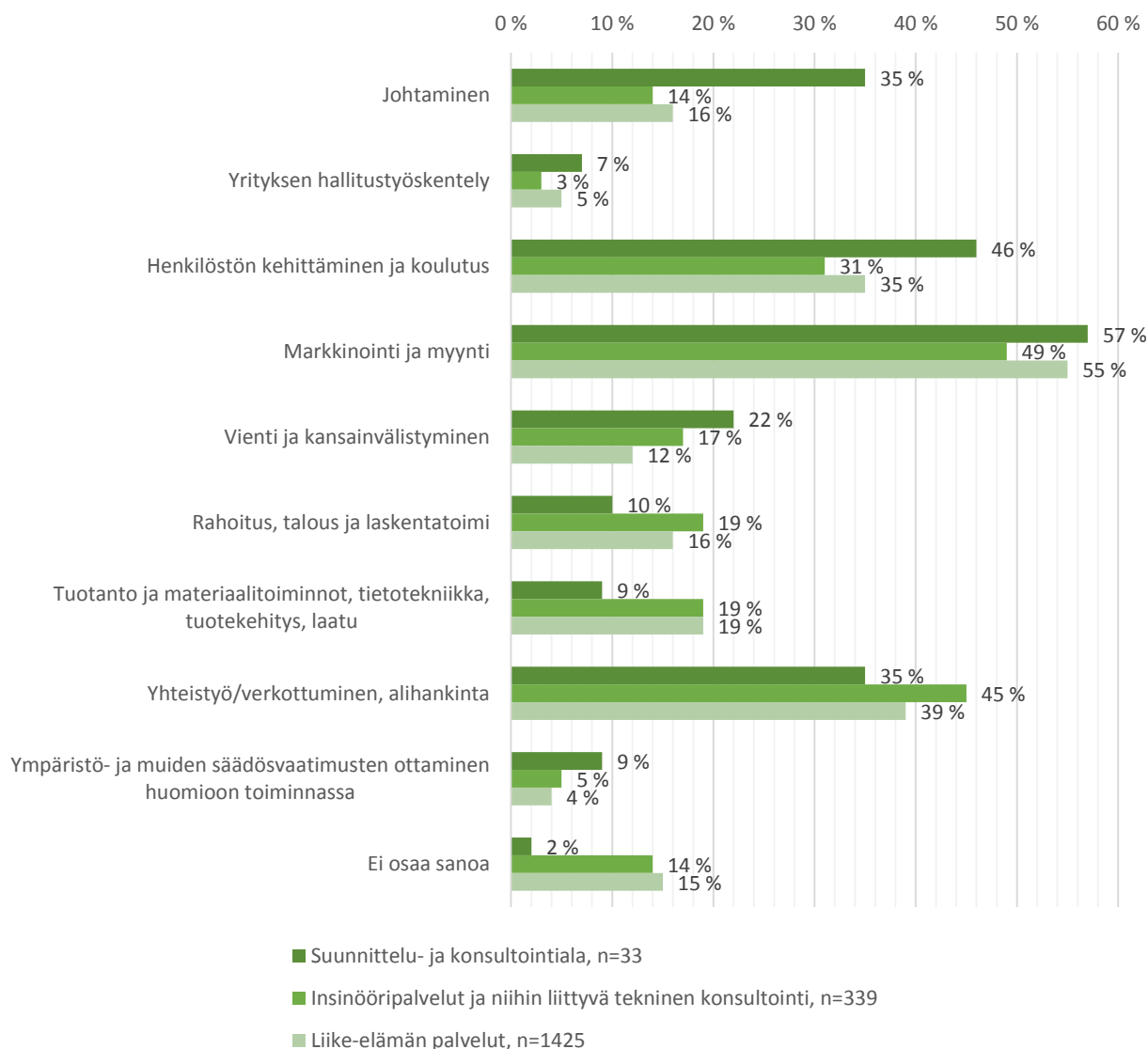

6. KEHITTÄMISTARPEET

Koko maan tasolla pk-yritykset näkevät selvästi eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä. Seuraavaksi eniten kehittämistarvetta on yhteistyössä/verkottumisessa ja alihankinnassa sekä lähes yhtä paljon henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa. Liike-elämän palvelutoimintoalojen kehittämistarpeet eivät juurikaan poikkea koko maan pk-yritysten tarpeista. (Pk-toimialabarometri, syksy 2016.)

Suunnittelu- ja konsultointiyrityksillä on kehittämistarpeita erityisesti markkinoinnissa ja myynnissä sekä henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa. Myös johtaminen nousee muuhun vertailuryhmään verrattuna selvästi suuremmaksi kehityskohteeksi.

Kuva 7. Pk-yritysten kehittämistarpeet, %.

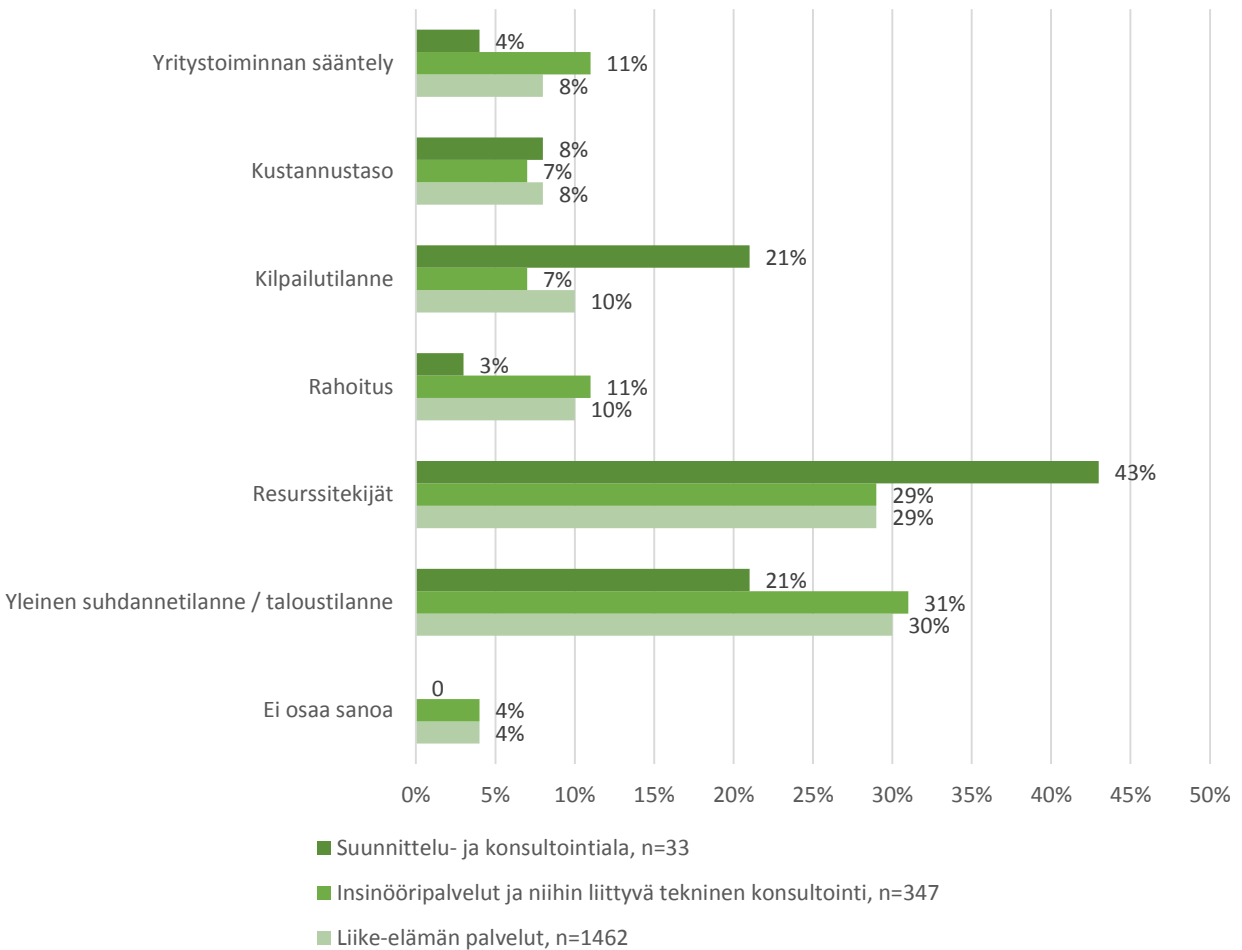

7. KEHITTÄMISEN ESTEET

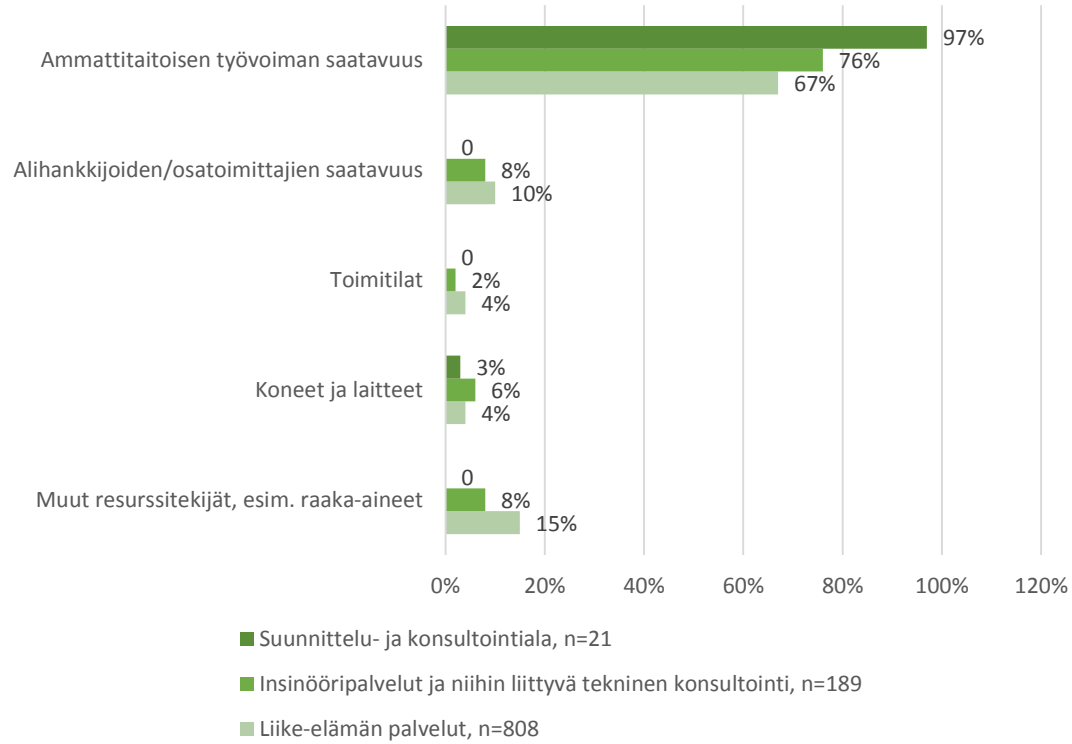
Liike-elämän palveluja edustavissa pk-yrityksissä yleinen suhdannetilanne koetaan niukasti merkittävimpänä kehittämisen esteenä ennen resurssitekijöitä. (Pk-toimialabarometri, syksy 2016.)

Suunnittelu- ja konsultointiyritysten osalta ylivoimaisesti merkittävin kehittämisen este on resurssitekijät, joista ammattitaitoisen työvoiman saatavuus on ylivoimaisesti suurin yksittäinen tekijä.

Kuva 11. Pk-yritysten pahimmat kehittämisen esteet, %.

Kuva 12. Pk-yritysten pahimmat kehittämisen esteet resurssitekijöiden osalta, %.

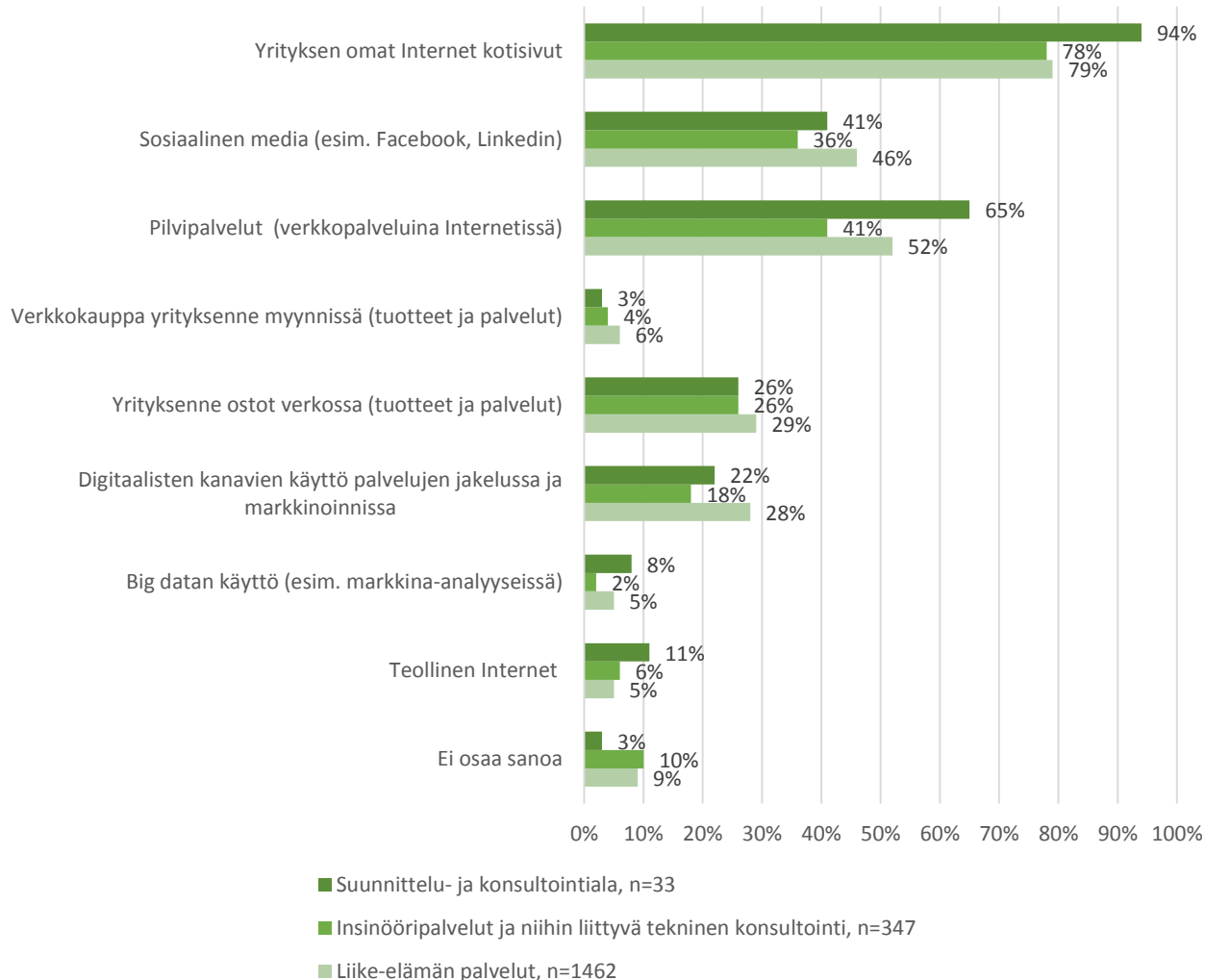

8. DIGITAALISUUS LIIKETOIMINNASSA

Neljällä viidestä koko maan ja liike-elämän palvelut -toimialan pk-yrityksistä on omat Internet-sivut. Seuraavaksi eniten pk-yritykset hyödyntävät tai käyttävät digitaalisista työkaluista/palveluista liiketoiminnassaan sosiaalista mediaa ja pilvipalveluja. Liike-elämän palveluja edustavissa pk-yrityksissä hyödynnetään pilvipalveluja hieman enemmän kuin koko maan, teollisuuden ja palvelualojen pk-yrityksissä. (Pk-toimialabarometri, syksy 2016.)

Suunnittelu- ja konsultointiyritykset erottuvat edukseen, kun tarkastellaan sitä, onko yrityksellä käytössä Internet-sivut sekä pilvipalvelut.

Kuva 13. Pk-yritysten liiketoiminnassaan hyödyntämät tai käyttämät digitaaliset työkalut ja palvelut, %. Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

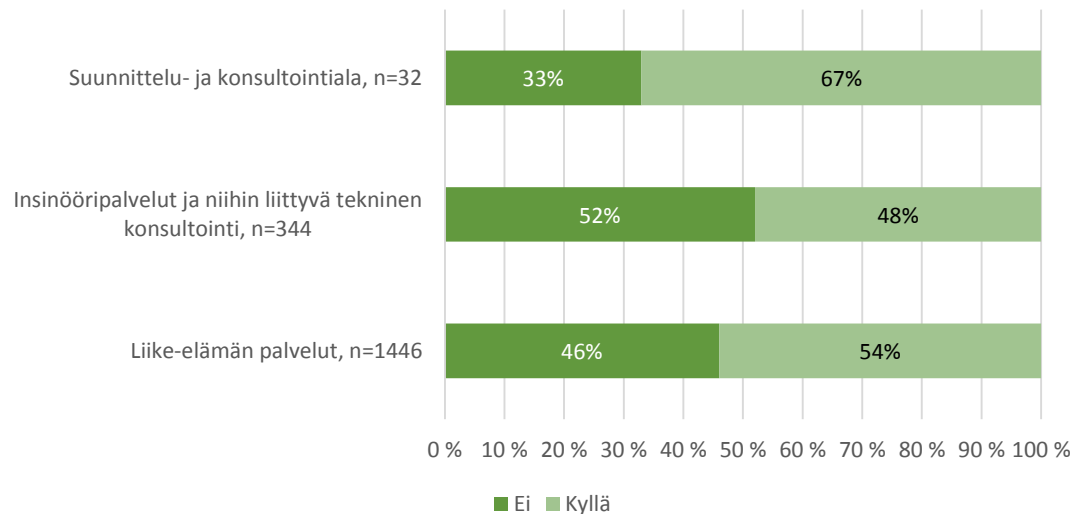

9. OMISTAJUUS

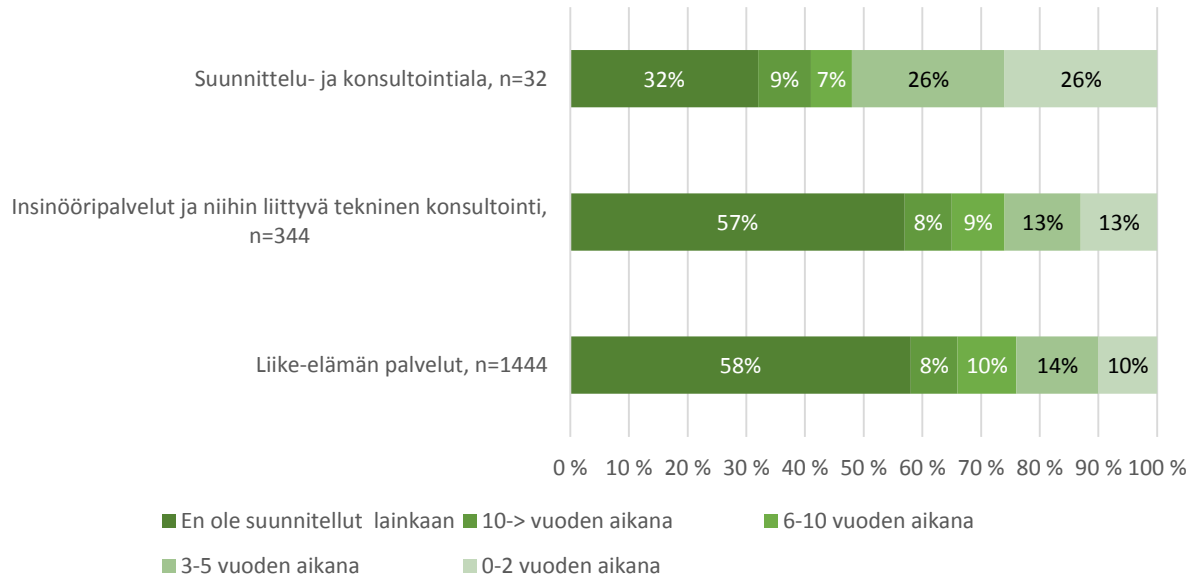
Suurin osa liike-elämän palvelut -yrityksistä seuraa aktiivisesti yrityksen arvon kehittymistä. Suunnittelu- ja konsultointiyrityksissä seuranta on muuta viiteryhmää aktiivisempaa. On mielenkiintoista huomata, että suunnittelu- ja konsultointialalla omistajanvaihdoista suunnitellaan koko liike-elämän palvelut -kokonaisuutta aktiivisemmin. Suunnittelu- ja konsultointialan vastaajista 68 % ilmoittaa suunnitelleen omistajavaihdon tapahtumista seuraavan 10 vuoden aikana ja kokonaisuudessaan yli 50 % kertoo suunnitelleensa vaihdoksen tapahtuvan seuraavan viiden vuoden aikana.

Taustalta on huomioitava, että vastaajayritykset ovat vanhempia suunnittelu- ja konsultointialalla kuin insinööripalveluissa tai liike-elämän palvelut -kokonaisuudessa. Suunnittelu- ja konsultointiyrityksistä 63 % on perustettu ennen vuosituhannen vaihdetta. Insinööripalveluista 42 % ja liike-elämän palveluista 35 % on perustettu ennen vuotta 2000.

Kuva 14. Omistaja seuraa aktiivisesti yrityksen arvon kehittymistä, %.

Kuva 15. Omistajanvaihdoksen suunnittelu, %.

Kuva 16. Yritysten perustamisvuodet.

